

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการคัดเลือกประเด็นข่าวและการนำเสนอข่าวของฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น ช่วงการประชุมคนเสื้อแดง มีนาคม – พฤษภาคม 2553” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล 2 ประเภท คือ

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย และสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น 3 สถานี ได้แก่ บริษัทปรากฏการเคเบิลทีวี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ, บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่น และบริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษากระบวนการคัดเลือกประเด็นข่าว ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกประเด็นข่าวและการนำเสนอข่าวการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น ช่วงสลายการประชุม
2. การศึกษาตัวบท (Textual Analysis) ผู้วิจัยใช้การศึกษาจากเทปรายการข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย และสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น 3 สถานี ได้แก่ บริษัทปรากฏการเคเบิลทีวี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ, บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่น และบริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลา 7 วัน ตั้งแต่วันที่ 13 – 19 พฤษภาคม 2553

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purpose sampling) โดยคัดเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ (Key informants) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย และสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น 3 สถานี ได้แก่ บริษัทพราการเคเบิลทีวี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ, บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ทเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่น และบริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

	สถานี	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	คุณกรรวิ ธัญตุลย์	รักษาการบรรณาธิการฝ่ายข่าว และเลขาธิการสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
2	สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5	คุณจิตินันท์ วัฒนุชชา	บรรณาธิการข่าวแผนกข่าวในประเทศ
		คุณวีระบุรุษ อินทรกำแหง	บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม
		คุณวิริยะ เจริญตรา	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง
		คุณประยัน เพ็ชรจรุณ	ช่างภาพสายการเมือง
3	สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7	ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล	

	สถานี	รายชื่อ	ตำแหน่ง
4	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9	คุณชัยนันท์ สันติวาสะ	หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่าย ข่าวโทรทัศน์
5	สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์	คุณเจริญศรี หงษ์ประสงค์	บรรณาธิการข่าวการเมือง และนักสื่อสารมวลชนอาวุโส
6	สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย	คุณสถาพร พงษ์พิพัฒน์ วัฒนา	บรรณาธิการฝ่ายความมั่นคง
7	บริษัทปรากฏการเคเบิลทีวี	คุณธีรรัตน์ เจริญภักดี	บรรณาธิการฝ่ายข่าว
		คุณภัทรพงศ์ โพธิ์ทอง	ผู้ประกาศข่าว
		คุณพัฒนรินทร์ แสงเรือง	ผู้ประกาศข่าว
8	บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ต เวิร์ค จำกัด	คุณอภิศักดิ์ คำภาสัน	เทคนิคติดต่อข่าวและ รายการ
9	บริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทน เมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด	คุณวิมลพล ฝันภาค	บรรณาธิการฝ่ายข่าว

ตารางที่ 1.3 แสดงรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์จากสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purpose sampling) โดยคัดเลือกจากแหล่งที่มีข้อมูล ชุกชุมมากที่สุด

2.1 วิธีการคัดเลือกสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น

จากข้อมูลการประกาศใช้ พรก.ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2553 นั้นมีพื้นที่ ทั้งหมด 10 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ, อุดรธานี, อุบลราชธานี, ขอนแก่น, นครราชสีมา, เชียงใหม่ และเชียงราย (กรุงเทพมหานคร, 29 กรกฎาคม 2553) โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นภูมิภาค ได้ทั้งสิ้น 3 ภูมิภาค คือ

1. กรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, นนทบุรี, ปทุมธานี และสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาข่าวการเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะฉะนั้นจะไม่นับรวมกรุงเทพมหานครเข้ามารวมกับการคัดเลือก สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุดรธานี, อุบลราชธานี, ขอนแก่น และ นครราชสีมา
3. ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ และเชียงราย

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่นทั้ง 3 ภูมิภาค ตั้งแต่วันที่ 15 - 21 ตุลาคม 2553 พบว่า จากจำนวนรายชื่อผู้ประกอบการเคเบิลทีวีท้องถิ่นที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิกกับสมาคมเคเบิลทีวีแห่งประเทศไทยทั้งหมด 77 ราย โดยแบ่งออกเป็นภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพและปริมณฑล 27 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 37 ราย และภาคเหนือ 13 ราย

ผู้วิจัยต้องการศึกษาผู้ประกอบการที่ผลิตรายการเพื่อออกอากาศเองและมีเนื้อหาข่าวการเมืองในท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีท้องถิ่นที่อยู่ในขอบเขตแบ่งตามภูมิภาค ได้แก่

1. กรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ บริษัทปราการเคเบิลทีวี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่น, บริษัทเงินเจียนวันเจริญ จำกัด จังหวัดนครราชสีมา และบริษัทดิจิตอล เทเลวิชั่น เนทเวิร์ค จำกัด จังหวัดนครราชสีมา

3. ภาคเหนือ ได้แก่ บริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ และบริษัทเสียงฝาง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อเปรียบเทียบความยาวในการนำเสนอข่าวที่ออกอากาศในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของแต่ละสถานี พบว่า บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่นและบริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัด เชียงใหม่ มีความยาวในการนำเสนอข่าวมากที่สุด

ดังนั้น แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร คือ เทปรายการข่าวที่นำเสนอประเด็นข่าว การเมืองในช่วงข่าวภาคค่ำที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 9, 11 และสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย สำหรับผู้ประกอบการเคเบิลทีวี ท้องถิ่น 3 สถานี ได้แก่ บริษัทปรากฏการเคเบิลทีวี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ, บริษัท ขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด จังหวัดขอนแก่น และบริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการคัดเลือกประเด็นข่าวและการนำเสนอข่าวชัดเจนที่สุดในช่วงการรายงานข่าวตลอดทั้งวัน ในระหว่างวันที่ 13 -19 พฤษภาคม 2553 โดยนับตั้งแต่ช่วงข่าวการเมืองเริ่มขึ้น จนถึงผู้ประกาศข่าวกล่าวจบช่วง ข่าวการเมือง

ช่วงเวลาที่ศึกษาในการนำเสนอของแต่ละสถานี

สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3	16.20 – 18.00 น.
สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5	19.00 – 20.00 น.
สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9	19.00 – 20.20 น.
สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ช่อง 11	19.00 – 20.00 น.
สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย	19.00 – 20.15 น.

สถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีท้องถิ่น

ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีท้องถิ่นปรากฏการเคเบิลทีวี	18.00 – 19.00 น.
บริษัทขอนแก่นเคเบิลเน็ตเวิร์ค จำกัด	20.00 – 20.30 น.
บริษัท เวิลด์ เอนเตอร์เทนเมนต์ เทเลวิชั่น จำกัด	18.00 – 19.00 น.

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคล

ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) บุคลากรโดยเก็บข้อมูลด้วยการขออนุญาตบันทึกเทป โดยใช้แนวคำถาม ดังนี้

1.1 ที่มาของแหล่งข่าว เช่น รับข่าวจากรัฐบาล, ส่งนักข่าวออกไปประจำการชุมนุมของคนเสื้อแดง หรือส่งนักข่าวไปประจำการปฏิบัติงานของทหาร เป็นต้น

1.2 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นข่าว

1.2.1 ความดังเลในการคัดเลือกแต่ละประเด็น

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกแต่ละประเด็น เช่น ผู้สนับสนุนรายการ สถานีหรือองค์กรผู้ผลิต รัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมขณะนั้น และการเมือง ตลอดจนความสามารถของเทคโนโลยี เป็นต้น

1.4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. เก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบการคัดเลือกประเด็นข่าวและการนำเสนอข่าวของฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น ช่วงการชุมนุมคนเสื้อแดง มีนาคม – พฤษภาคม 2553” ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 นำข้อมูลที่ได้มาถอดเทป (Synopsis)

1.2 จัดข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ (Categories)

1.3 อ่านวิเคราะห์และตีความ (Interpretation) ข้อความจากเทป ประกอบกับการตีความหมายตามอวณะภาษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงออกขณะให้สัมภาษณ์

1.4 สรุปประเด็น (Data Patternization) และนำมาเปรียบเทียบข้อมูลจากฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น

2. การศึกษาตัวบท (Textual Analysis) ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์จากเทปรายการข่าวภาคค่ำ ที่นำเสนอข่าวการเมือง โดยแบ่งขอบเขตการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 ประเด็นข่าวที่นำเสนอ

2.2 ลำดับที่การนำเสนอข่าวแต่ละประเด็น

2.3 ความยาวในการนำเสนอข่าวแต่ละประเด็น

โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. นำเทปรายการมาศึกษาทำความเข้าใจ
2. แบ่งประเภทของเนื้อหาข่าวตามขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น
3. จัดลำดับข่าวแต่ละประเด็น
4. ประมวลผลการนำเสนอข่าวของช่วงเวลาทั้งหมด เป็นแบบแผนการนำเสนอของแต่ละช่อง
5. เปรียบเทียบแบบแผนการนำเสนอของฟรีทีวีและเคเบิลทีวีท้องถิ่น

ตัวอย่าง Coding sheet

ช่อง	วันที่	ประเด็นข่าว			รายงานพิเศษ			สรุป
		คอจ.	กลุ่ม นปช.	ผล กระทบ	คอจ.	กลุ่ม นปช.	ผล กระทบ	
	13 พ.ค. 53							
	14 พ.ค. 53							
	15 พ.ค. 53							
	16 พ.ค. 53							
	17 พ.ค. 53							
	18 พ.ค. 53							
	19 พ.ค. 53							

ตารางที่ 1.4 ตัวอย่าง Coding sheet ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นในกระบวนการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการนำเสนอผลของการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive) เพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาควบคู่ไปกับตารางสรุปข้อมูลเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น